

Tifla Teqred Ġganta Patri Manwel Magri

*(mill-ktieb "Manwel Magri, Frejef Missirijietna"
editjat minn Ġorġ Mifsud-Chircop, PEG 1994)*

Kien hemm tliet xebbiet li kienu jgħidu lil missierhom: "U aħna ma naqtgħux ful bħan-nies?"

Qallhom darba: "Ġibuli l-ful u nizirgħu." Meta wasal iż-żmien taż-żriġħ ġebulu l-ful u huwa mar il-għalqa biex jizirgħu.

Qagħad taħt il-ħajt, beda jigdem il-ful, joħorġu mill-fosdqa u jieklu. Jabni¹ kien bil-ġuħ, għax fqir wisq. Waħda wara l-oħra kielu kollu. Meta daħal fih innifsu, qabad il-qxur u żeragħhom.

Għadda ż-żmien u n-nies bdiet taqta' l-ful. Dawk il-bniet qalu lil missierhom: "Ta,² il-ful sar? Meta nibdew naqtgħu?"

Infixel dak il-bniedem u ma għarafx kif jeħles minnhom. Sa fl-aħħar darba ħadhom l-għalqa u wriehom il-ful tal-ġara. Il-bniet bdew jaqtgħu għal xogħolhom.

Il-ġara kienet ġganta. Ma għaddiex żmien wisq li ntebħet li qiegħed jonqos il-ful mill-għalqa tagħha. Għalhekk qagħdet għassa. Immela darba li t-tliet xebbiet kienu jaqtgħu l-ful marret għalihom il-ġganta. Malli rawha ġejja ħarbu, imma t-tifla ż-żgħira li kienet għarxa³ ma ġrietx bħal ħutha u l-ġganta qabditha u ħaditha magħha d-dar. Hemm xeħtitha ġewwa barrada⁴ kbira u f'dak il-waqt daħlu magħha kelb u qattus.

---

¹ Jabni (ja ibni) tirreferi għal dan il-missier.

² Ta hija t-taqsira ta' *tata*, kelma antika għal missier.

³ Kelma antika li tfisser timxi ħażin, zoppa.

⁴ Gaġġa kbira tal-qasab.

L-Ewwel Sena

Il-ġganta għattiet il-barrada u kienet iżzoqq tajjeb 'il dik ix-xebba sabiex imbagħad issajjarha. Kellha biex iżzoqqa, għax kienet furnara. Minn żmien għal ieħor kienet tgħidilha: “Ħalli nara sebgħek jekk smintx.”

U dik kienet turiha sieq il-qattus jew il-kelb. “Għadek,” kienet tgħidilha l-ġganta.

Imma darba l-kelb u l-qattus ħarbu u meta l-ġganta riedet tara s-saba' tat-tifla din kellha turiha sebaġha. Malli ratu qabżet tgħid: “Isa, daqsiex sirt! Oħroġ bilgri minn hemm!”

Dik semgħet minnha u ħarġet.

“Issa”, qaltilha,
“*mur għand il-ġara,*
għidilha tagħtik il-pala,
biex ngħallmek ta' furnara.”

Dik marret, imma l-ġara ġietha hniena.

“Ma hux,” qaltilha, “biex tgħallmek taħbez, iżda biex tixwik fil-forn hi trid din il-pala. Mela, binti, aghmel hekk: meta l-ġganta tgħidlek ‘Oqgħod fuq il-pala biex ngħallmek taħbez,’ għidilha: ‘Hekk ma nitgħallimx, għax ma narax kif għandi nagħmel; oqgħod int fuq il-pala u għidli kif għandi nagħmel.’”

Marret it-tifla bil-pala għand il-ġganta. Din dlonk qaltilha: “Oqgħod fuq il-pala, biex ngħallmek ta' furnara.”

“Mgħallma,” weġbitha, “hekk ma nitgħallem qatt; kif minn fuq il-pala nista' nkun naf x'għandi nagħmel? Hej, oqgħod inti u għidli kif.”

Imma l-ġganta ma riditx. Għid minn hawn u għid minn hinn, sa fl-aħħar il-ġganta qagħdet fuq il-pala u t-tifla daħħlitha ġewwa l-forn, ġibdet il-pala 'l barra u għalqet bieb il-forn u kaħħlitu.

L-Ewwel Sena

Wara dan żebgħet xagħarha abjad u għamlet il-ħotba fuq daharha biex meta jiġi l-ġgant jaħsibha martu. Sa fl-aħħar xeħtet fil-bir l-imnara⁵ u l-imsiebaħ u ħbiet il-qannata.⁶

Ma diemx ma jiġi l-ġgant. Malli fetħitlu bdiet tgorr: “Uu!” qaltlu. “Kemm ħabbtitni dik it-tifla li hi magħna; ma kellhiex il-wiċċ tixħet fil-bir l-imsiebaħ! Ara issa aħna fid-dlam; imma jien qegħidtha.”

Malli dan, fetħet il-forn u ġebitlu lill-ġgant il-wirk ta’ martu mixwi biex jieklu.

Wara li kiel ried jixrob. Talabha għalhekk iġġiblu l-ilma. “Dik l-imbierka,” qaltlu, “min jaf x’għamlet bil-qannata? Ma għandix fejn intik tixrob.”

Il-ġgant saħan⁷ u ried jixrob. Talla’ minn hawn, niżżel minn hemm, ftiehm u li għandha tniżżlu fil-bir biex jixrob.

Niżżlitu bil-ħabel. “Xrobt?” qaltlu.

“Xrobt,” qalilha. “Issa tellagħni.”

“Għid appa!” qaltlu.

“Ħallini mill-appa,” weġibha. “Isa, tellagħni!”

“Għid appa,” reġgħet qaltlu.

“Appa!”

“Il-ħabel skappa!” qaltlu.

Qabdet il-bieb u marret għand ommha u missierha u ħallietu fil-bir.

Imbagħad marret m’ommha u missierha u ħutha u qagħdu fid-dar tal-ġganta u żammu ġidha.

---

⁵ Bħal tazza tal-fuħħar, b’toqba kbira fil-ġenb, biex fiha joqgħod il-musbieħ mixgħul.

⁶ Reċipjent tal-fuħħar għall-ilma.

⁷ Irrabja.